

11.47.108.

KULISY RADIO FONII

OPRACOWAŁ
KRZYSZTOF EYDZIATOWICZ

K S I A Ż K A O R A D I O

**KULISY
RADIO
FONII**

opracował
KRZYSZTOF EYDZIATOWICZ

W A R S Z A W A - M A J 1938 R.

NAKŁADEM WYDAWNICTWA
„KSIĄŻKI O RADIO”
WARSZAWA, LWOWSKA 1

DRUK ZBĘDNY
BIBLIOTEKI PISARZY

S. A. Z. G. „DRUKARNIA POLSKA”
w dzierżawie Sp. Wyd. Czasopism, Sp. z o. o.
Warszawa 1, Szpitalna 12.

Radio jest najpotężniejszym narzędziem szybkiego kształtowania duszy zbiorowej Narodu oraz bezpośredniego oddziaływania na masy.

Ideowe i kulturalne życie Narodu powinno znaleźć pełny wyraz w radio i przez radio, które może służyć do wyzwalań utajonych a potężnych sił twórczych, drzemiących w każdym narodzie.

Książkę niniejszą poświęcam tym wszystkim, którzy — pracując nad rozwojem Polskiej Radiofonii — rozumieją, jak wielką ponoszą odpowiedzialność.

A U T O R

Audycje krótkofalowe stanowią ważną pozycję w działalności radiofonii holenderskiej, ze względu na połączenie pomiędzy macierzą a krajami kolonialnymi. Indie posiadają własne towarzystwo radiofoniczne „NIROM“; audycje nadawane na falach krótkich z Huizen i Eindhoven są słuchane nie tylko w Indiach, lecz i w Ameryce, Południowej Afryce, a nawet w Australii.

Stacje w Huizen i Eindhoven należą do tow. Philips Omroep Holland Indie (PHOHI), stworzonego w r. 1927, po pomyślnych wynikach pracy stacji PCJI (teraz PCJ). Stacja ta stała się słynną, gdyż pierwsza dokonała udanej transmisji transatlantyckiej.

Programy nadawane z rozgłośni krótkofalowych składają się z trzech grup:

1) Programy kolonialne, organizowane przez PHOHI, nadawane są 2 godziny dziennie, z wyjątkiem wtorku i środy. W ramach tych programów nadawane są najważniejsze wydarzenia narodowe oraz audycje rozrywkowe i inne.

2) Tzw. światowe programy nadawane przez różne towarzystwa radiofoniczne, które wynajmują krótkofalówki. Obecnie KRO nadaje w przeciągu 4 godzin tygodniowo oraz VPRO (liberalne radio protestanckie) nieco krócej.

3) PCJ nadaje programy eksperymentalne na każdy wtorek, w środy i czwartki. W programie tym nadawane są przeważnie płyty.

RADIOFONIA ANGIELSKA

„B. B. C.”

(British Broadcasting Corporation)

I. Historia B.B.C.

Datę właściwego powstania radiofonii brytyjskiej, spóźnionej w stosunku do Ameryki z powodu Wielkiej Wojny, stanowi luty 1920 roku, gdy stacja w Chelmsford rozpoczęła regularne nadawanie audycji. Pierwszy program dzienny składał się z 2-ch audycji półgodzinnych, zawierających muzykę, pogadanki i wiadomości.

Bardzo szybki rozwój zawdzięcza radiofonia brytyjska w głównej mierze dyrektorowi BBC p. J. C. W. Reith, który z niezwykłym zapałem i energią umiał od początku pokierować umiejętnie nową instytucją.

Program jej prac objął przede wszystkim rozbudowę sieci radiowej, która objęła wkrótce około 20 większych i mniejszych

stacyj nadawczych. W parze z rozwojem technicznym szedł też rozwój programów radiowych, uwzględniających coraz szerszą kształcąca rolę radia. Specjalnie intensywny rozwój w zakresie programów zaznaczył się zwłaszcza w 1925 r., bezpośrednio przed wygaśnięciem pierwszej pięcioletniej koncesji BBC, gdy twórcom programu radiowego chodziło o pozyskanie jak najprzychylniejszej opinii publicznej.

W tymże czasie BBC wystąpiło z inicjatywą utworzenia Międzynarodowej Unii Radiofonicznej, ze stałym Sekretariatem w Genewie.

Dzięki pomyślnemu rozwojowi radiofonii jasne się stało, że wobec potężnej roli, jaką radio może odegrać w życiu narodowym, powinno ono znajdować się pod zarządem jednej organizacji, mającej jako jedyny cel służbę publiczną i nie obarczanej finansową odpowiedzialnością wobec swych akcjonariuszy. To też Brytyjskie Tow. Radiofoniczne zostało w 1927 r. przemianowane na: „British Broadcasting Corporation“, której przedłużono dotychczasową koncesję na dalszych 10 lat, nadając jednocześnie „Przywilej Królewski“, co w praktyce równało się udzieleniu monopolu radiowego.

Przychylnie stanowisko rządu i opinii publicznej wobec BBC przypisać należy jednak nie tyle pracy Korporacji, ile roli, jaką radio odegrało podczas strajku powszechnego w 1926 r.

W tym czasie radio było jedynym środkiem porozumienia między rządem a ludnością, — gdyż prasa i wszelkie środki komunikacyjne przestały funkcjonować normalnie. Radio w rękach rządu stało się wtedy narzędziem zapobiegania panice i aktom gwałtu i przyczyniło się niewątpliwie do złamania strajku. Jedynym głosem, który mógł szybko dotrzeć do najszerszych rzesz ludności, był bowiem głos radia, — a mikrofonami dysponował tylko rząd. Jednocześnie tysiące ludzi, które traktowały radio tylko jako mniej lub więcej przyjemną zabawkę, zorientowało się, jak nieodzowny jest odbiornik radiowy w chwili, gdy radio jest jedynym źródłem wiadomości. Sprzedać aparatów radiowych w tym okresie wzrosła gwałtownie, a społeczeństwo zdało sobie sprawę z doniosłej roli radia w życiu państwowym i społecznym.

II. Stosunek Państwa do BBC.

Struktura BBC jest taka sama jak innych instytucji użyteczności publicznej: posiada w zasadzie autonomię, jednakże na mocy umowy i koncesji, udzielanej przez Zarząd Poczty, Rząd zarezerwował sobie pewne specjalne uprawnienia. Tak więc Parlament ma prawo przejąć w razie potrzeby bezpośrednią

Posłowie autora

Książka ta powstała jedynie dzięki życzliwości i zaufaniu tych, którzy ją zamówili w przedpłacie. Gdyby nie oni, rękopis leżałby w szufladzie i jadłby go mole...

Za życzliwość i dowód zaufania należy się podziękowanie. Dyrekcji Polskiego Radia winniśmy również podziękować za pomoc wyrażającą się w informowaniu słuchaczy o mającej się ukazać książce.

Tak to wspólnym wysiłkiem stworzyliśmy pierwszą polską książkę traktującą o tych zagadnieniach radiofonii, o które słuchacze najczęściej pytają.

Mam nadzieję, że „KULISY RADIOFONII” nie zawiodły tych, którzy książkę zamawiali „ślepo”. Za usterki przepraszam — ale pierwsze próczki są zawsze trudne...

A U T O R

SPIS RZECZY

CZĘŚĆ I.

	str.
Oblicze Radia	9
Historia i rozwój Radia	15
Pierwsze audycje	17
Podstawy organizacji	20
Organizacje międzynarodowe	22
Zagadnienia prawne (ogólny rzut oka)	26
Gospodarcza potęga radia	27
Zainwestowane kapitały	28
Personel	30
Obrót kapitałów	31
Wpływ radiofonii na życie gospodarcze	35
Radio zwierciadłem życia i świata	40
Państwo wobec nowego zagadnienia	45
Radio w służbie publicznej	48
Radiofonia w służbie obrony narodowej	50
Rola radia podczas nalotu nieprzyjacielskiego	54
Radio a wojna Włosko-Abisyńska	57
Radiofonia szkolna	60
Nauka i wiedza radiowa	64
Radiofonizacja różnych krajów (tabela)	68

CZĘŚĆ II.

Radiofonie w różnych krajach	69
Porównanie programów radiowych	70
Statystyka programowa (tabela)	75
Radiofonia w Stanach Zjedn. A. P. (Og. rzut oka)	76
Radiofonia w Holandii	79
Radiofonia Angielska	82
I. Historia B. B. C.	82
II. Stosunek Państwa do B. B. C.	83

III. Brytyjska sieć radiowa	85
IV. Struktura organizacyjna	86
V. Finanse B. B. C.	87
VI. Sprawy techniczne	87
VII. Sprawy programowe	88
Komisje doradcze	88
Układanie programu	88
Statystyka programowa	90
Wykonawcy	91
Muzyka	93
Wydział rozrywkowy	95
Wydział dramatyczny	97
Przemówienia, odczyty, pogadanki	100
Audycje dla kobiet	100
Dziennik radiowy	102
Kształcenie dorosłych	102
Radiofonia szkolna	104
Audycja dla dzieci	104
Transmisje z poza studia	106
Uwagi ogólne	107
VIII. Audycje dla Imperium	108
IX. Kontakt ze słuchaczami	109
Radiofonia Niemiecka	110
I. Historia powstania	110
II. Radio pod rządami narodowych socjalistów	111
III. Wytyczne polityki radiowej w Niemczech	112
IV. Sprawy Programowe	113
Muzyka	114
Słuchowiska	117
Służba informacyjna radia	117
Reportaże i transmisje z życia	118
Program radiowy pod hasłem propagandy	119
V. Propaganda radia	119
Kampania przeciw hałasom i przeszkodom w odbiorze	120
Radiofonia Włoska (ogólny rzut oka)	121
Radiofonia Sowiecka	124
I. Powstanie i rozwój	124
II. Rola radia w Państwie Sowieckim	125
III. Podstawy organizacyjne	127
IV. Radiofonia Centralna	128
Sprawy programowe	128
Audycje mówione	128
Dział literacki	129
Formy audycji	130
Starania o wyższy poziom	131
Muzyka (ogólny rzut oka)	132

Twórczość kompozytorów sowieckich	133
Folklor	134
Muzyka rozrywkowa	134
Wykonawcy	135
Płyty	134
Film dźwiękowy	135
Radiofonia dla dzieci i młodzieży	136
Dział samokształcenia	138
V. Radiofonia Lokalna	139
VI. Radiofonia	142
VII. Stan techniczny	143
Radiofonia przewodowa	134
Radiofonia dla wsi	144
Sowiecki przemysł radiowy	144
VIII. Kilka uwag końcowych	144
Radiofonia Japońska (ogólny rzut oka)	145
CZĘŚĆ III.	
Radio — nowa sztuka	149
Muzyka	151
Słowo	157
Kształcić czy bawić?	161
Zawilość czy prostota?	165
Wymowa polszczyzny przez radio	168
Na marginesie słuchowisk	170
Humor w radio	174
„Nadętów”... czyli klimat lokalny	174
Pogodny nastrój czy dowcip?	176
Teatrzyk a dom rodzinny	177
Przyjacielowi wolno!	178
Letnia woda	179
Transmisje z życia	182
Sprawozdawca	183
Dwa rodzaje sprawozdawców	187
Transmisje-katastrofy	190
Transmisje zagraniczne	192
Organizowanie koncertów międzykontynentalnych i międzynarodowych	194
Przewody i kable międzymiastowe	197
Muzyka przed mikrofonem	199
Uwagi ogólne	199
Pionierska praca	201
Umuzycznianie	202
Ratujmy pieśń ludową	210
Popieranie ruchu muzycznego	212
Walka z bezwartościowymi utworami	214

60 151
Brak polskich utworów muzyki lekkiej

Jazz

O dobry śpiew w radio

Płyty

CZĘŚĆ IV.

Tworzenie programu

Uwagi wstępne

Systemy emisji

Planowanie programu

Polityka programowa

Organizowanie programu

Zasady planowania audycji

Organizowanie audycji

Przygotowanie audycji

O emisji programów

Powody odchyień programu i punktualność

Nerwy... Nerwy...

Praca speakera

Nieco statystyki Polskiego Radia (omówienie i tabele)

CZĘŚĆ V.

Słuchacze

Cechy słuchaczy

Słuchacz bierny

Słuchacz czynny

Słuchacz na „chybił-trafił” czyli malkontent z własnej woli

Słuchacz zatracający wrażliwość...

Słuchacz „niebezpieczny dla otoczenia”

Słuchacz dotknięty „logofobją”

Słuchacz... nie wiem jak go nazwać?

Jeszcze jeden typ często spotykany

Słuchacz normalny

Badanie opinii i zamiłowań słuchaczy

Ankiety

Ogólne wyniki Ankiety programowej Polsk. Radia z r. 1936.

Listy słuchaczy i co się z nimi dzieje

Ton listów

Krytyka radiowa

Częsty błąd krytyków

List otwarty do radiosłuchaczy...

Co słuchacz powinien wiedzieć o zagadnieniach prawnych
dotyczących radiofonii

CZĘŚĆ VI.

Telewizja

DRUK ZBĘDNY
BIBLIOTEKI PISARZY